

1

Schuldig tegenover God? Hoezo ...?

In de titel van het boek 'Vergeven: dat gaat zomaar niet' wordt niet over schuld gesproken. Toch zijn vergeving en schuld twee begrippen die nauw aan elkaar gekoppeld zijn.

Waar geen schuld is, is er niets om te vergeven. Waar vergeving geschonken wordt, daar moet sprake zijn van schuld. Deze nauwe verwevenheid van schuld en vergeving maakt dat we ook aandacht moeten besteden aan wat schuld is.

De voornaamste schuld is dat ieder mens bij God in de schuld staat omdat alle mensen in Adam van God zijn afgevallen. Bij deze schuld willen we stilstaan in dit hoofdstuk. Omdat het niet vanzelfsprekend is dat de mens die schuld ook erkent, is de titel van dit hoofdstuk voorzien van een vraagteken en van het woordje 'hoezo'.

Schuldig tegenover God?

Schuldig tegenover God? Hoezo ...? Dit is een vraag die je regelmatig hoort. Veel mensen kunnen zich bij deze vraag niets (meer) voorstellen. Het geloof in God als Schepper is voor velen een gepasseerd station. De wetenschap heeft volgens hen genoeg bewijzen geleverd dat er niets méér is dan het zichtbare en tastbare. Het gevolg is dat er in het leven van velen geen plaats meer is voor een geloof in God. Dat de mens daarbij ook nog *schuldig* zou staan tegenover God, is een gedachte die men verre van zich werpt. De moderne mens erkent God niet meer als Schepper en wil er ook niet meer op aangesproken worden dat hij in een schuldige verhouding staat tot God.

'Schuldig tegenover God? Hoezo ...?' Veel christenen weten ook niet zo goed een antwoord op de vraag wat het betekent dat de mens schul-

dig staat tegenover God. God is toch een God van liefde? Hij heeft toch Zijn Zoon gezonden om voor de zonde aan het kruis te betalen? Als we in Christus geloven, mogen we toch leven van Gods genade? Moeten we wel zo benadrukken dat de mens zondaar is, dat hij schuldig staat tegenover God? Er is toch vergeving mogelijk bij God?

Met de levensvraag en worsteling van Luther 'hoe krijg ik een genadig God?' kunnen velen niet goed meer uit de voeten. Het accent in het geloven is bij velen verschoven. De worsteling om genade is veranderd in een met blijdschap aannemen en geloven dat God Liefde is.

Zolang 'Schuldig tegenover God? Hoezo ...?' onze levensinstelling is, missen we nog het goede zicht op wat *zonde* is. Op wat *vergeving* is. Op wat genade werkelijk is. Het betekent ook dat we dan niet weten wat schuld belijden is, wat berouw is.

Er is niemand rechtvaardig

Dat de mens de vraag stelt 'Schuldig tegenover God? Hoezo?', komt voort uit het feit dat de mens zich niet schuldig voelt tegenover God. Of het moeilijk vindt om te erkennen dat hij dat is. Toch leert de Bijbel ons duidelijk dat ieder mens schuldig staat tegenover God.

Schuld heeft direct te maken met de zonde. Zonde is overtreding van Gods gebod. Het is het missen van ons levensdoel. Het is rebellie, opstand tegenover God.

In Romeinen 3 vers 10 en 11 lezen we: 'Gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt.' Vervolgens laat Paulus erop volgen in vers 12: 'Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet, er is ook niet tot één toe.'

Dit is een boodschap die de mens niet graag hoort. Maar het is wél de waarheid die God uitspreekt over ieder mens.

Ook al voelt en erkent een mens het niet, hij is iemand die in een schuldige verhouding tot zijn Schepper staat. Zonder erkenning en ware kennis van God blijft de mens zeggen: 'Schuldig tegenover God? Hoezo ...?'

Een wereld van verschil

Als persoonlijk wordt erkend wat Paulus schrijft in Romeinen 3, gaat de mens zijn zonde en schuld tegenover God erkennen en doorleven.

De levensvraag van Luther: 'Hoe krijg ik een genadig God', wordt dan mijn levensvraag. Dit is dezelfde vraag waarvan we lezen in Lukas 18 de verzen 9-14 in de gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar. De Farizeeër voelt geen schuld en heeft ook geen vergeving nodig. Voor hem geldt ook: Schuldig tegenover God? Hoezo ...? Ik geef toch ieder het zijne en doe toch mijn best om God te dienen?

De Farizeeër komt wel in de tempel, maar niet om vergeving te zoeken. Integendeel, hij komt om God te vertellen hoe goed hij probeert te leven. Daar zal de Heere toch ook wel genoeg mee nemen? De Farizeeër erkent wel dat hij niet volmaakt is en gebreken heeft, maar dat hij schuldig is erkent hij niet.

De tollenaar daarentegen voelt dat hij een groot zondaar is die schuldig staat tegenover de Heere. Hij kan het nooit meer goedmaken met God. Hij kan alleen nog smeken om genade: 'O God, wees mij zondaar genadig.' Het zijn twee mensen op dezelfde plaats en toch is er tussen hen een wereld van verschil. De een voelt geen schuld terwijl de ander er diep onder gebukt gaat. Hij weet niet hoe hij van zijn schuld verlost moet worden. Het enige wat hij kan is smeken om genade en vergeving.

Erkennen: Ik heb gezondigd

Hoe de vraag 'Schuldig tegenover God? Hoezo ...?' verandert in Luthers levensvraag, zie je ook terug in de gelijkenis van de verloren zoon. Deze bekende gelijkenis staat in Lukas 15 de verzen 11-32.

Als de jongste zoon het deel van de erfenis opeist en wegtrekt in een verzeegen land, bekommert hij zich er niet om wat hij zijn vader heeft aangedaan. Ook van hem geldt: Schuldig tegenover mijn vader? Hoezo ...?

Het keerpunt in de gelijkenis vinden we in vers 17: 'En tot zichzelf gekomen zijnde ...'

De verloren zoon komt tot de erkenning dat hij gezondigd heeft. Dát betekent voor hem een radicale ommekeer. Dat doet hem terugkeren tot zijn vader om dit te belijden.

Het voelen van de schuld gaat ook gepaard met een heimwee en missen van zijn vader. De weg terug legt hij af met een diep besef dat hij schuldig staat tegenover zijn vader. Hij hoopt dat zijn vader hem nog wil zien, maar hij voelt dat hij er geen recht op heeft. Hij moet terug

en durft eigenlijk zijn vader niet meer onder ogen te komen. Toch kan hij niet anders. Hij móét zijn vader vertellen hoe dwaas, opstandig en liefdeloos hij heeft gehandeld en dat hij er berouw over heeft.

Wat is het voor deze verloren zoon meegevallen toen zijn vader hem zag! Hij heeft het wonder ervaren dat zijn vader hem weer als een kind wilde aannemen en hem al zijn schuld wilde vergeven.

Schuldvergeving is een wonder dat God wil bewijzen aan mensen die met hun schuld en zonde in een weg van berouw tot Hem terugkeren. De oudste zoon in de gelijkenis begrijpt er niets van dat zijn vader zijn jongere broer, die er alles doorgebracht heeft en zich in de zonde heeft uitgeleefd, nog weer in liefde ontvangt.

Hij kan het niet verkroppen dat zijn vader zijn broer niets meer aanrekent, dat hij zo vergevingsgezind is. Hij is zelfs heel boos op hem. En hoe zijn vader hem ook smeekt om deel te nemen aan de feestmaaltijd ter ere van de terugkomst van zijn jongere broer, hij blijft pertinent weigeren om binnen te komen. Hij voelt zich er te goed voor om met zo'n doorbrenger aan tafel te zitten.

Bij hem is absoluut geen sprake van vergeven zoals dat bij zijn vader wel het geval is.

Ook in deze gelijkenis zien we hetzelfde als in de gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar.

Ook de oudste zoon voelt zich te goed om aan te zitten. Schuldig tegenover zijn vader voelt hij zich niet en zijn jongere broer vergeven, dat is uitgesloten.

Nakomelingen van Adam

Het punt of we aan het 'Schuldig tegenover God? Hoezo ...?' blijven vasthouden of niet, is of we erkennen dat wij mensen nakomelingen zijn van Adam.

In de Bijbel lezen we dat ieder mens sterfelijk is, maar óók wat de oorzaak daarvan is.

Paulus verwijst in Romeinen 5 de verzen 12-21 naar wat Adam, als hoofd van de mensheid, in het paradijs heeft gedaan door God ongehoorzaam te zijn. In vers 12 verwoordt hij dit: 'Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgegaan is, in welke allen gezondigd hebben ...'

Indringend brengt hij onder woorden hoe groot de gevolgen zijn van de zondeval in het paradijs. Door de zonde is de dood in de wereld gekomen. Geen mens ontkomt aan het sterven. Er zijn geen onsterfelijke mensen. Dat zal ieder mens moeten toegeven en erkennen. Maar het verband dat Paulus legt tussen de dood en de zonde, dat de mens schuldig is en aangewezen wordt als zondaar, is voor de mens onverteerbaar. Tenzij de Heere het de mens door Zijn Geest en Woord laat zien dat hij als schuldige zondaar Zijn vergeving nodig heeft.

Ten dage als gij daarvan eet ...

Wat is de zonde? Dat is dat de mens God, zijn Schepper, niet heeft willen erkennen en Zijn wet heeft overtreden. In het begin van de Bijbel lezen we over de schepping van de mens, over Adam en Eva in het paradijs. Het doel van de mens is God zijn Schepper verheerlijken en gehoorzaam zijn aan wat Hij van de mens vraagt.

In Genesis 3 lezen we dat Adam en Eva Gods gebod hebben overtreden en daarmee als straf de dood over zich hebben afgeroepen.

God had gezegd: 'Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven.'

Zonde is dus ongehoorzaamheid tegenover God en de straf op de zonde is de dood.

Hoewel Genesis 3 ons de geschiedenis van de zondeval beschrijft, is het niet alléén een gebeurtenis in een ver verleden. Het is ook een beschrijving van hoe ieder mens als Adam en Eva leeft sinds de zondeval. Dat is de spiegel die de Bijbel ons voorhoudt.

Adam en Eva wilden God niet de hoogste plaats geven en Hem volkomen dienen, en dat willen ook wij niet. Dat wil niemand.

De mens wil vrij van God zijn. Hij wil zijn eigen wil volgen en zijn eigen meester zijn. Hij wil niet erkennen dat God recht heeft op zijn leven. 'Schuldig tegenover God? Hoezo ...?'

Volmaakte liefde geëist

De samenvatting van wat God van de mens vraagt is wat we lezen in Mattheüs 22 de verzen 37-40. Op de vraag van een wetgeleerde welk het grote gebod is in de wet van de Heere, lezen we dat de Heere Jezus het volgende antwoordt: 'En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben de Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met

geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse Wet en de Profeten.'

God eist van de mens volmaakte liefde tot Hemzelf en tot Zijn wet. Aan die eis voldoet niemand. Daarom staat ieder mens schuldig tegenover God. Het ontbreekt de mens aan de volmaakte liefde tot God, terwijl God daar recht op heeft, omdat Hij de mens zó geschapen heeft in het paradijs dat hij dat kon.

Zolang de mens God niet erkent en niet voelt dat God recht op hem heeft, zolang zal hij ook niet zijn schuld willen voelen en willen erkennen. En als er geen schuld wordt erkend en gevoeld, is er ook geen behoefte aan wegneming van de schuld, aan vergeving.

Vergeving mogelijk

Dezelfde Bijbel die de mens schuldig stelt tegenover God, beschrijft ook hoe een schuldig mens weer vergeving kan ontvangen. Dat is het wonder van de schuldvergeving.

In het Woord wordt ons geopenbaard dat God Zelf het initiatief heeft genomen om ervoor te zorgen dat het weer mogelijk is dat zonde en schuld vergeven worden. Daarvoor heeft Hij Zijn Zoon in de wereld gezonden. Zijn komst is voorzegd in het Oude Testament en Hij is gekomen in de volheid des tijds. Het Nieuwe Testament verhaalt ons hoe de Heere Jezus, Gods Zoon, in de wereld gekomen is en hoe Hij door Zijn lijden en sterven de verzoening met God en de vergeving van de zonde heeft aangebracht.

Hij, onschuldig en zonder zonde, heeft Zich als Borg gesteld in de plaats van Zijn volk. Hij heeft God verheerlijkt en de vergeving van de schuld en zonde voor Zijn volk verworven.

In Romeinen 5 wijst Paulus daar ook op als hij schrijft in vers 15: 'Doch niet gelijk de misdaad, alzo is ook de genadegift. Want indien door de misdaad van één velen gestorven zijn, zo is veel meer de genade Gods en de gave door de genade, die daar is van één Mens, Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.'

De schuld is door één mens in de wereld gekomen. Onder die schuld kan niemand uit.

Maar nu heeft God door één Mens, Jezus Christus, ook het wonder van de schuldvergeving geopenbaard door Zijn sterven.

Gelukkig als de vraag: 'Schuldig tegenover God? Hoezo ...?' voor ons verandert in de bede van de tollenaar en de verloren zoon. De vraag of we schuldig zijn tegenover God wordt dan vervangen door de vraag: 'Hoe krijgen we vergeving voor onze hemelhoge schuld?' Om dan te ontdekken dat er voor schuldigen genade en vergeving te verkrijgen is in het bloed van Christus!